

Erityinen tutkinto

Kotitalous

Turun kaupunki

perusopetus

Sisällys

1. Suoritusohje oppilaalle ja opettajalle	3
2. Tutkinnon sisältöalueet	4
2.1 Hygienia ja tiedonhaku	4
2.2 Kuluttajana toimiminen	5
2.3 Leipominen	6
2.4 Ruoan valmistaminen	7
2.5 Siivous.....	8
2.6 Vaatehuolto	9
3. Arvioinnin ohje vastaanottavalle opettajalle:.....	10

1. Suoritusohje oppilaalle ja opettajalle

Kotitalouden erityiset tutkinnot -osaan kuuluu kuusi (6) erilaista tehtäväkokonaisuutta:

- hygienia ja tiedonhaku,
- kuluttajana toimiminen,
- leipominen,
- ruuan valmistustehtävä,
- siivous,
- vaatehuolto.

Näistä kuudesta tehtäväkokonaisuudesta oppilaan tulee suorittaa vähintään yksi osio kolmesta tasosta saadakseen arvosanan kotitaloudesta. Jokaisessa tehtäväkokonaisuudessa on kolme tasoa: toteuttava, pohtiva ja itsearviointi. Arvosana määräytyy sen mukaan, mitä tehtäväkokonaisuudesta on tehty. Saadakseen arvosanan 5 tulee jokaisesta tehtäväkokonaisuudesta suorittaa ainakin osa.

2. Tutkinnon sisältöalueet

2.1 Hygienia ja tiedonhaku

Arvioinnin kohteet (OPS 2016) ovat

- *työn suunnittelu ja toteuttaminen, oman toiminnan tarkastelu,*
- *valintojen tekeminen ja niiden perustelu toiminnassa,*
- *ajan hallinta ja järjestyksen ylläpitäminen,*
- *arjen rakentumisen hahmottaminen,*
- *turvallisuus ja voimavarojen kannalta kestävä toiminta,*
- *tietojen hankinta ja niiden käyttö,*
- *toimintaohjeiden, merkkien ja symbolien käyttäminen,*
- *ympäristö- ja talousteot toiminnassa ja päätöksenteossa.*

I. Oppilas vastaa seuraaviin kysymyksiin:

- 1) Mitä tarkoittaa hygienia?
- 2) Anna keittiössä työskentelyyn viisi hygieniaohjetta.
- 3) Mitä ruoka-aineita säilytät jääkaapissa ja miksi?
- 4) Miltä nettisivustoilta löydät luotettavaa tietoa hygieniasta?

II. Pohdintatehtävä: Mitä voi seurata huonosta keittiöhygieniasta?

III. Itsearviointitehtävä: Mitä opit hygieniasta? Muutatko joitain toimintatapojasi?

2.2 Kuluttajana toimiminen

Arvioinnin kohteena (OPS2016) ovat

- *työn suunnittelu ja toteuttaminen, oman toiminnan tarkastelu,*
- *valintojen tekeminen ja niiden perustelu toiminnassa,*
- *ajanhallinta ja järjestyksen ylläpitäminen,*
- *arjen rakentamisen hahmottaminen,*
- *turvallisuus ja voimavarojen kannalta kestävä toiminta,*
- *tietojen hankinta ja käyttö,*
- *toimintaohjeiden, merkkien ja symbolien käyttäminen,*
- *ympäristö- ja talousteot toiminnassa ja päätöksenteossa.*

I. Oppilas suunnittelee omalle perheelleen yhden päivän ateriat ja laatii ostoslistan tarvittavista tavaroista.

Oppilas tekee ruokaostokset kuvitteellisesti verkkokaupassa ja laskee loppusumman yhteen.

II. Pohdintatehtävä: Millä perusteella valitsit tuotteet? Mikä oli kallein, mikä edullisin? Miten pystyisit säästämään perheen ruokakuluissa?

III. Itsearviointitehtävä: Arvioi omaa rahankäyttöäsi arjessa.

2.3 Leipominen

Arvioinnin kohteena (OPS 2016) ovat

- *työn suunnittelu ja toteuttaminen, oman toiminnan tarkastelu,*
- *valintojen tekeminen ja niiden perustelu toiminnassa,*
- *ajan hallinta ja järjestyksen ylläpitäminen,*
- *arjen rakentumisen hahmottaminen,*
- *turvallisuus ja voimavarojen kannalta kestävä toiminta,*
- *tietojen hankinta ja käyttö,*
- *toimintaohjeiden, merkkien ja symbolien käyttäminen,*
- *ympäristö- ja talousteot toiminnassa ja päätöksenteossa.*

I. Oppilas leipoo leivin jauheella kohotettavan leivonnaisen (esim. muffinit tai kakun). Oppilas kuvaa tärkeimmät valmistusvaiheet ja tuotteen kahvipöytään katettuna.

Oppilas raportoi kuvallisesti ja sanallisesti tärkeimmät työvaiheet.

a) Pohdintatehtävät:

- 1) Miten taikinasta saa kuohkean?
- 2) Mitkä vaiheet ovat leivinjauheella kohotettavan leivonnaisen valmistamisessa tärkeitä?

b) Itsearviointitehtävä:

Arvioi omaa työskentelyäsi ja valmista leivonnaistasi ja kerro, miten onnistuit tehtävässä.

II. Oppilas leipoo sämpylät tai pullat. Oppilas kuvaa tärkeimmät valmistusvaiheet ja tuotteen kahvipöytään katettuna.

Oppilas raportoi kuvallisesti ja sanallisesti tärkeimmät työvaiheet.

a) Pohdintatehtävä:

Pohdi, mitkä viisi tekijää vaikuttavat hiivaleivonnaisen onnistumiseen.

b) Itsearviointitehtävä:

Mikä hiivataikin leivonnassa oli helppoa ja mikä vaikeaa? Mitä opit?

2.4 Ruoan valmistaminen

Arvioinnin kohteena (OPS 2016) ovat

- työn suunnittelu ja toteuttaminen, oman toiminnan tarkastelu,
- valintojen tekeminen ja niiden perustelu toiminnassa,
- ajan hallinta ja järjestyksen ylläpitäminen,
- arjen rakentumisen hahmottaminen,
- turvallisuus ja voimavarojen kannalta kestävä toiminta,
- tietojen hankinta ja käyttö,
- toimintaohjeiden, merkkien ja symbolien käyttäminen,
- ympäristö- ja talousteot toiminnassa ja päätöksenteossa.

I. Oppilas valmistaa valitsemansa keiton vähintään kahdelle henkilölle. Valmistuksessa oppilas huomioi terveellisuuden käyttäen apuna ruokakolmiota ja lautasmallia. Oppilas kuvaa muutaman valmistusvaiheen ja valmiin keiton pöytään katettuna.

Oppilas raportoi kuvallisesti ja sanallisesti työskentelyn vaiheet, eli miten hän huomioi terveellisuuden ja kuinka siististi työskentelee.

a) Pohdintatehtävä:

Selvitä, miten keitosta saa ravitsevan aterian.

b) Itsearviointi:

Mitä opit keittoa tehdessäsi?

II. Oppilas valmistaa uuniruuan (ei pitsaa). Oppilas valmistaa ruokaan sopivan, terveellisen lisukkeen (joko salaatti tai jälkiruoka, jossa marjoja tai hedelmiä).

Oppilas kuvaa muutaman valmistusvaiheen ja valmiin uuniruuan lisukkeineen pöytään katettuna. Oppilas raportoi kuvallisesti ja sanallisesti työskentelyn vaiheet, miten huomioi terveellisuuden ja kuinka siististi työskentelet.

a) Pohdintatehtävä

Millaisia astiamateriaaleja voit käyttää uuniruuan valmistuksessa ja mitä teet vuolle ennen sen täyttämistä?

b) Itsearviointi:

Mitä opit uuniruuan valmistuksessa?

2.5 Siivous

Arvioinnin kohteena (OPS2016) ovat

- *työn suunnittelu ja toteuttaminen, oman toiminnan tarkastelu,*
- *valintojen tekeminen ja niiden perustelu toiminnassa,*
- *ajanhallinta ja järjestyksen ylläpitäminen,*
- *arjen rakentamisen hahmottaminen,*
- *turvallisuus ja voimavarojen kannalta kestävä toiminta,*
- *tietojen hankinta ja käyttö,*
- *toimintaohjeiden, merkkien ja symbolien käyttäminen,*
- *ympäristö- ja talousteot toiminnassa ja päätöksenteossa.*

I. Oppilas puhdistaa perusteellisesti kodin eri tiloja. Oppilas raportoi, mitä siivoustöitä teki, mitä välineitä ja pesuaineita näissä käytti ja paljonko kului aikaa.

a) Pohdintatehtävä:

Millainen on hyvä pölynimuri, mistä sen voi hankkia ja mitä se maksaa? Mistä voit ostaa siihen pölypusseja?

b) Itsearviointitehtävä:

Mikä siivoustehtävistä oli mukavin, entä epämukavin? Miksi näin? Mitä opit?

2.6 Vaatehuolto

Arvioinnin kohteena (OPS2016) ovat

- *työn suunnittelu ja toteuttaminen, oman toiminnan tarkastelu,*
- *valintojen tekeminen ja niiden perustelu toiminnassa,*
- *ajanhallinta ja järjestyksen ylläpitäminen,*
- *arjen rakentamisen hahmottaminen,*
- *turvallisuus ja voimavarojen kannalta kestävä toiminta,*
- *tietojen hankinta ja käyttö,*
- *toimintaohjeiden, merkkien ja symbolien käyttäminen,*
- *ympäristö- ja talousteot toiminnassa ja päätöksenteossa.*

I. Oppilas pesee koneellisen pyykin. Hän valitsee yhden tekstiilin, jonka “pesumatkaa” seurataan kuvaamalla. Tekstiilistä kuvataan myös hoito-ohjemerkit. Oppilaan tulee osata tulkita nämä.

Oppilas raportoi, mitä pesuainetta käytti ja kuinka paljon, minkä ohjelman valitsi ja kauanko ohjelma kesti. Oppilas raportoi myös pyykin jälkikäsittelyn (kuivaus, silitys).

a) Pohdintatehtävä:

Ympäristöystävällinen pyykinpesu.

b) Itsearviointitehtävä:

Mikä pyykinpesussa oli helppoa ja mikä vaikeaa?

3. Arvioinnin ohje vastaanottavalle opettajalle:

Kotitalouden kuusi tehtäväkokonaisuutta on laadittu siten, että arvioitavana on kolme tasoa. Saadakseen kotitaloudesta arvosanan 5 oppilaan tulee suorittaa jokaisesta tehtäväkokonaisuudesta ainakin yksi osa. Kotitalouden arvosana määräytyy kuuden tehtäväkokonaisuuden arvosanojen keskiarvosta.

Oppilas saa osa-alueen arvosanaksi 5, jos hän kykenee suorittamaan toteuttavan tason.

Oppilas saa osa-alueen arvosanaksi 5 tai 6, jos hän kykenee suorittamaan lisäksi pohtivan tason.

Oppilas saa osa-alueen arvosanaksi 6 tai 7, jos hän kykenee näiden lisäksi itsearviointiin.

Oppilas saa korkeamman arvosanan päättöarvioinnin kriteerien mukaan.

Kotitalouden päättöarvosanaa annettaessa tulee noudattaa opetussuunnitelman päättöarvioinnin kriteerejä. Tavoitteet ovat erityisissä tutkinnoissa yhtäläiset perinteisen suoritustavan kanssa. Arvioinnissa on voimassa kompensatioperiaate, eli jonkin osa-alueen parempi osaaminen kompensoi toisen osa-alueen heikkoa tai hylättyä suoritusta.

Eriyisen tutkinnon suorituksen vastaanottaa ensisijaisesti oppilaan tulevan perusopetuksen koulun aineenopettaja.